

Козьменко О.В., Меренкова О.В.

Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи
Національного банку України»

УПРАВЛІННЯ ЖИТТЄВИМ ЦИКЛОМ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ У
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ ІЗ ФАЗАМИ ЖИТТЄВИМ ЦИКЛОМ СТРАХОВИХ
ПОСЛУГ

В статті розглядаються процеси розвитку та якісні і кількісні зміни у діяльності страхової компанії на кожній стадії її життєвого циклу (у взаємозв'язку із фазами життєвого циклу послуг, які надаються на страховому ринку). Кількісну оцінку ефективності функціонування страхової компанії на кожній стадії її життєвого циклу запропоновано на основі матриці «ділової активності» в залежності від доходів та синергетичного ефекту від надання комплексу страхових послуг.

MANAGEMENT OF INSURANCE COMPANYS' LIFE CYCLE ACCORDANCE
TO INSURANCE SERVICES' LIFE CYCLE

The article is stressed on the development, quality and quantitative changes in the activity of insurance company on every stage of its' life cycle (accordance to the phases of insurance services' life cycle, which are given the insurance market). Quantitative estimation of insurance companys' efficiency functioning on every stage of its' life cycle is offered to calculate on the basis of «business activity» matrix, which depends on profits and sinergistical effect from the complex of insurance services.

Ключові поняття: життєвий цикл страхової компанії, фаза життєвого страхової послуги, рівень ділової активності.

Постановка проблеми. В сучасних кризових умовах розвитку ринку фінансових послуг погіршення фінансового стану та ефективності функціонування страхових компаній викликало необхідність визначення і формалізації основних чинників якісних та кількісних змін на кожній стадії життєвого циклу страховиків. Ідентифікація фаз життєвого циклу страхових послуг і впливу на отримані доходи від надання даних послуг страхувальникам одним із визначальних чинників прибуткового функціонування страхової компанії сприяло актуалізації питання виявлення взаємозв'язку (із врахуванням синергетичного ефекту) стадій життєвого циклу страхових компаній та пропонуванних страхових послуг.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В роботах таких авторів як Горбатов В.М. [1], Лунев В. Л. [2], Шахов В. В. [4] набули поширення дослідження питання відносно циклічності розвитку суб'єктів господарювання в цілому, та послуг, які вони пропонують, зокрема.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Аналіз останніх наукових публікацій, присвячених питанням розвитку суб'єктів страхових відносин, показав, що додаткового дослідження потребує вплив фаз життєвого циклу страхових послуг на ділову активність страхових компаній.

Мета дослідження. Ціллю роботи є визначення дієвого механізму управління якісними та кількісними змінами на кожній стадії життєвого циклу страхової компанії у взаємозв'язку із фазами життєвого циклу страхових послуг з метою підвищення рівня ділової активності страховиків.

Основні результати дослідження. Процес розвитку страхової компанії передбачає поступовий перехід від однієї до іншої стадії її життєвого циклу, що супроводжується відповідними як якісними (управлінські рішення, ризик-менеджмент), так і кількісними (дохід, обсяг наданих страхових послуг) змінами. Дані зміни супроводжуються перетвореннями функцій, реорганізацію та переорієнтацією діяльності під впливом внутрішніх та зовнішніх чинників, а

також адаптацією і зміцненням здатності протистояти порушуючим рівновагу змінам.

Виникнення проблем, пов'язаних з прийняттям ефективних управлінських рішень щодо якісних та кількісних змін, характерних певній стадії життєвого циклу страхової компанії, призводить до необхідності визначення взаємозалежності стадій життєвого циклу страховиків та фаз життєвого циклу страхових послуг. Таким чином, на нашу думку, формалізацію вищезазначених аспектів можна провести на основі побудови матриці «ділової активності» страхової компанії (див. табл.1).

Таблиця 1 – Матриця «ділової активності» страхової компанії (взаємозалежність стадій життєвого циклу страхової компанії та фаз життєвого циклу страхових послуг)

Страхова послуга	Стадія життєвого циклу страхової компанії					
	формування	вихід	зростання	рівноважне функціонування	спадання	упадок або перехід на новий цикл функціонування
Послуга 1	a_{11}	a_{12}	a_{13}	a_{14}	a_{15}	a_{16}
...
Послуга k	a_{k1}	a_{k2}	a_{k3}	a_{k4}	a_{k5}	a_{k6}
...
Послуга n	a_{n1}	a_{n2}	a_{n3}	a_{n4}	a_{n5}	a_{n6}
Надання $l = 1 \div n$ послуг як сукупності	a_{l1}	a_{l2}	a_{l3}	a_{l4}	a_{l5}	a_{l6}
Сума бінарних характеристик						

Відповідно

$$a_{ij, i=1 \div n, j=1 \div 6} = \begin{cases} 1, \text{ якщо } S_p = 2 \div 4; \\ 0, \text{ якщо } S_p = 1 \text{ або } 5 \div 6. \end{cases} \quad (1)$$

- де $S_p = 1$, якщо страхова послуга знаходиться на стадії розробки;
- $S_p = 2$, якщо страхова послуга знаходиться на стадії виходу;
- $S_p = 3$, якщо страхова послуга знаходиться на стадії зростання;
- $S_p = 4$, якщо страхова послуга знаходиться на стадії зрілості;
- $S_p = 5$, якщо страхова послуга знаходиться на стадії спадання;
- $S_p = 6$, якщо страхова послуга знаходиться на стадії упадку.

Використовуючи матрицю, наведену в таблиці 1, пропонується визначати суми бінарних характеристик на відповідних стадіях життєвого циклу (вихід, спадання, упадок, перехід на новий цикл функціонування або зростання, рівноважне функціонування), які виступають основою ідентифікації відповідного рівня ділової активності страхової компанії.

Групи ділової активності запропоновано визначати на основі суми бінарних характеристик:

- нульової активності (наприклад, кептивні страхові компанії, які виконують свої зобов'язання по страховим угодам, але фактично не працюють на ринку страхових послуг);
- середньої активності (страхові компанії, які знаходяться на таких стадіях життєвого циклу як вихід, спадання та упадок або перехід на новий цикл функціонування);
- високої активності (страхові компанії, які знаходяться на таких стадіях життєвого циклу як зростання та рівноважне функціонування).

Заповнення елементів матриці «ділової активності» страхової компанії на основі практичних даних відносно діяльності відповідної страхової компанії слугує інструментарієм прийняття управлінських рішень топ-менеджерами відносно різних напрямків її функціонування на окремій стадії її життєвого циклу.

Тим не менш, запропонований підхід до визначення рівня ділової активності страхової компанії на основі взаємозалежності стадій життєвого

циклу страхової компанії та фаз життєвого циклу страхових послуг не надає можливості виділяти страховиків з нульовим рівнем. Для таких компаній необхідно провести аналогічне додаткове дослідження, враховуючи показники динамічних змін основних характеристик (валові надходження, страхові виплати), що призводить до необхідності подальшого дослідження даного питання.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Підводячи підсумок, можна стверджувати, що використання запропонованої методики надає можливість отримати кількісну оцінку ділової активності страхової компанії на страховому ринку в залежності від стадії її життєвого циклу та відповідних фаз життєвого циклу пропонуваніх страхових послуг. Особливість даної методики полягає у формуванні взаємозалежності стадій життєвого циклу компаній та послуг на основі врахування синергетичного ефекту.

Література

1. Горбатов В. М. Конкурентоспособность и циклы развития интегрированных структур бизнеса: Монография / В. М. Горбатов. – Х. : ИД «ИНЖЭК», 2006. – 592 с.
2. Лунев В. Л. Тактика и стратегия управления фирмой / В. Л. Лунев. – М. : Фин-прогрес, НГАЭиУ, 1997. – 356 с.
3. Меренкова О. В. Розвиток інвестування банками інноваційних технологій обслуговування клієнтів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.08 / Меренкова Ольга Віталіївна. – Суми. : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009. – 24 с.
4. Шахов В. В. Страхование / В. В. Шахов. – М. : Страховой полис ; ЮНИТИ, 1997. – 311 с.

Козьменко, О.В. Управління життєвим циклом страхової компанії у взаємозв'язку із фазами життєвого циклу страхових послуг [Текст] / О.В. Козьменко, О. В. Меренкова // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: зб. наук. пр. / УАБС НБУ. – Суми, 2009. – Т. 26. - С. 238-242.